

Un alt fel de festival

Am asistat în România la nenumărate festivaluri de teatru. Tipicul după care sunt făcute este, însă, cvasi-„clasic”: ai un om sau o echipa entuziastă, ceva fonduri, o idee (cum ar fi dramaturgia contemporană, teatrele naționale, umorul negru, tânăra generație de artiști, teatrul naționalităților minoritare etc), un loc precis – cel mult un oraș dacă nu chiar o singură sală, durată – variind cel mult între câteva zile și două săptămâni. Se selectează spectacolele, iar, dacă sunt bani, se aduc și ceva trupe din străinătate, desigur dacă se pretează temei, bugetului și momentului ales. Cam asta este „rețeta” festivalului de teatru din România, desigur cu multe nuanțe în cazul fiecăruia.

Cu toate astea, „stilul” de a face festivaluri prin alte părți, e destul de diferit. În primul rând, se „întind” în timp și spațiu mult mai mult decât festivalurile noastre. Se joacă nu numai într-un centru cultural, ci și în stradă ori în localitățile limitrofe ori în spații neconvenționale. Se prezintă nu numai spectacole de teatru, ci și muzică de varii feluri, artă plastică, balet, teatru-dans. Se încearcă nu doar conturarea unei imagini asupra unui aspect (ce ar depinde de o generație, un stil, un loc etc), ci prezentarea, în fața spectatorului, a „timpului” artistic în care se află arta la un moment dat. Consacrați și tineri, clasici sau novatori, actori și balerini, mănunchi de păpuși sau dramaturgi, scenografi sau sculptori, cu toții se întâlnesc la un moment dat, într-un loc dat, pentru a arăta lumii și a vedea ei înșiși ce se întâmplă în artă.

Ca un exemplu foarte proaspăt la afirmațiile anterioare, mă voi referi foarte pe scurt la „Festivalul de Toamnă” din Madrid, ce are loc lunile astea (!) – durează nu mai puțin de 34 de zile(!). Se prezintă 56 de companii teatrale, de dans, de teatru muzical, cicluri de conferințe și proiecții, muzică. Ce fel de muzică, ne putem întreba? „Muzică cu aromă de swing”, Paolo Conte în concert, muzică de scenă din barocul spaniol, Orchestra Națională de jazz, „Cânturi epice și difonice din Mongolia – Kalmukia”. Teatru: de la Royal Shakespeare Company la Philippe Genty, spectacole din Elveția, Argentina, Rusia, Italia, Grecia, India, Croația, spectacole de la clasicii Molière și Turgheniev la ultimele texte *en-vogue* ale dramaturgiei actuale spaniole, de la spectacolul de pantomimă la recitaluri inedite. Dans: de la un spectacol numit „Fignito(the torn eye)” din Burkina Faso la „La parada” din Argentina, un spectacol de tango, folclor și „chamame”. De asemenea, un spectacol de flamenco (cum altfel?), altul realizat de faimosul William Forsythe cu Baletul din Frankfurt. Pentru a încheia enumerarea acestor „fațete” ale Festivalului, nu mai trebuie decât să pomenim de ciclul de conferințe și proiecții despre maeștrii teatrului polonez: Tadeusz Kantor, Grotowski, Krystian Lupa.

Un ultim amănunt: fiecare trupă susține până la patru spectacole, marea majoritate în locuri diferite; reprezentațiile au loc în 12 teatre madrilene, plus alte 32 (!) de săli din localitățile limitrofe, festivalul fiind organizat de Primăria Madridului, anul acesta ajungându-se la cea de-a nouăsprezecea ediție.

Desigur, „Festivalul de Toamnă” de la Madrid nu are renumele și valoarea altora de talia celor de la Avignon sau de la Edinburgh, însă, scopul și modul de realizare este asemănător. În toate aceste cazuri sunt prezentate cât mai multe chipuri ale artei, lăsând însă spectatorului bucuria de a alege el însuși modul de expresie artistică, stilul, epoca ce îl reprezintă cel mai bine.